

marika.kurlberg@regeringskansliet.se
richard.andersson@regeringskansliet.se
erik.astedt@regeringskansliet.se
helena.backstrom@regeringskansliet.se
sofia.nyman@regeringskansliet.se

PRV:s svar på inbjudan att inkomma med synpunkter inför energiforskningspropositionen med riktlinjer och prioriteringar för forskning och innovation på energiområdet (KN2023/03970)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi arbetar för svensk innovations- och konkurrenskraft. PRV vill öka kunskapen om, och förståelsen för, värdet av strategisk hantering av immateriella tillgångar.

Sammanfattning

I en tid av klimatkris, geopolitiska spänningar och transformativ teknikutveckling tar PRV:s inspel sikte på hur Sverige kan maximera värdeskapande ur forskning, samtidigt som vi värnar nationella förmågor och säkerhet. PRV refererar till myndighetens inspel till regeringens forsknings- och innovationspolitik (U2023/01467) / (PRV Dnr: AD 2023/1534) i dess helhet eftersom samtliga förslag som ges där är av likvärdig relevans även inom energiforskningsområdet.

PRV föreslår en nationell strategi för teknologi och relaterade tillgångar som balanserar öppenhet och kontroll för att säkerställa såväl svensk konkurrenskraft som nationell säkerhet. Till strategin kopplas konkreta förslag som stärker värdeskapande ur och värnande av immateriella tillgångar¹. Häribland kan nämnas PRV:s förslag om ett snabbspår för patentansökningar inom grön teknologi, med tydlig koppling till energiforskningsområdet. Utöver de som refereras till ovan lyfter PRV i detta yttrande fram två specifika förslag för energiforskningsområdet.

1. Använd patentinformation för att öka effektiviteten i forskningsinvesteringar och potentialen till nyttiggörande
2. Höj förmågan i samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor att omsätta energiforskning till samhällsnytta

¹ Immateriella tillgångar är tillgångar som inte går att ta på och som har ett potentiellt värde. Exempel på immateriella tillgångar är forskningsresultat, data, know-how, metoder, modeller, uppfinningar m.m.

Utvecklat inspel

Värdeskapande ur och värnande av forskningsresultat är förutsättningar för att klara energiomställningen och möta geopolitiska risker.

Det finns stora förhoppningar om att forskning ska generera lösningar till energiomställningen och snabbt ökande behov av grön energi. För att maximera nyttan av investeringarna som görs i forskningen behöver Sverige emellertid öka förmågan att **skapa värde** ur forskningsresultaten så att de kan komma samhället till nytta i form av innovation av nya produkter och tjänster. Strategier för och kontroll över de immateriella tillgångar som skapas är en förutsättning för att nyttiggörande i olika former ska bli framgångsrika.

Samtidigt med klimatkrisen befinner sig Sverige och världen i en ny geopolitisk omvärldssituation där teknologi och relaterade immateriella tillgångar har blivit brickor i ett maktspel. Beroenden mellan länder som tidigare inneburet handelsmöjligheter har visat sig kunna omvändas till sårbarheter som främmande makt kan utnyttja i politiskt och strategiskt syfte. Det stod tidigt klart i kriget i Ukraina att energi, och relaterad teknologisk förmåga, används som vapen i konflikten. Europa har snabbt behövt ställa om i syfte att minska beroendet av rysk energi. Utvecklingen innebär också att energiteknik och relaterade förmågor som utvecklas i Sverige har strategisk betydelse för landet genom att skapa nationell motståndskraft och möjliggöra samarbete av värde för allierade länder. Främmande makt kan samtidigt ha intresse att otillbörligt tillskansa sig svensk teknologi, data och information, eller med hjälp av denna kunskap utföra sabotage mot infrastruktur.

Eftersom Sverige är beroende av internationell samverkan både vad gäller forskning och handel krävs här en balans mellan öppenhet och kontroll, **värdeskapande** och **värnande**. Det behövs en större medvetenhet om riskerna och en ansvarsfull internationalisering.

PRV:s specifika förslag för energiforskningen

1. Använd patentinformation för att öka effektiviteten i forskningsinvesteringar och potentialen till nyttiggörande

PRV ser en snabbt ökande global konkurrens om att utveckla teknologi för att säkra grön energiförsörjning och länder tävlar om att ta ledande positioner inom klimatomställningen². Näringslivet står för en ansenlig andel av både grundforskning och tillämpad forskning och denna publiceras ofta endast i patentlitteraturen. Antalet patent ökar i rask takt och omfattar totalt över 150 miljoner dokument. Med hjälp av denna enorma informationskälla, kallad patentinformation, kan man analysera (på makro- eller mikronivå) vilken forskning som bedrivs av vilka länder, och därmed avgöra var Sverige har störst möjlighet att konkurrera och bidra med kunskap och teknologi.

Om Sverige vill satsa på excellens och vara världsledande inom hållbara energitekniska lösningar krävs omvärldsanalys och ett gediget beslutsunderlag. Tidöavtalet anger att ”politiken måste stämmas av mot forskningen och baseras

---

² WIPO Green Book, <https://www.wipo.int/en/green-technology-book>

på fakta”. Vidare påtalas att budgeten ska ses över för att fokusera medlen till stöd som har störst påverkan på de centrala utmaningarna. Även Energimyndigheten pekar i sin rapport inför 2025-2028 på ökat behov av samordning, omvärldsbevakning och analys.³ I linje med detta anser PRV att patentinformation behöver användas i större utsträckning i forskning, utveckling och beslutsfattande. Patentinformation kan ge svar på om en forskningssatsning är meningsfull och hållbar, så att statliga medel satsas där de kan ge största möjliga samhällsnytta. Och kanske viktigast: att medel inte satsas där det inte gör nytta. Patentstyret i Norge gör i samråd med Naerings- og fiskeridepartementet ett antal mycket djupgående patentanalyser varje år. Ett av huvudskälen är just att statliga medel ska satsas där de kan göra mest nytta. PRV tar redan idag fram vissa data för att ge exempel på vad som kan göras på ett teknikområde. PRV gör också på beställning skraddarsydd så kallade patentlandskap mot självkostnadspris. Idag får PRV inga, eller ytterst få, sådana beställningar från offentlig sektor som fördelar skattepengar, forskningsmedel och andra bidrag. Sannolikt på grund av okunskap om att data finns och dess möjligheter hos de potentiella beställarna.

PRV bör ges ett finansierat pilotuppdrag att förse statsförvaltningen med rapporter inom strategiskt viktiga områden för att säkerställa faktabaserade beslut vad gäller energiforskningens inriktning. Ett sådant uppdrag skulle med fördel genomföras i samverkan med Energimyndigheten för att forma ett effektivt beslutsunderlag för satsningar inom energiforskningsområdet.

2. Hög förmågan i samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor att omsätta energiforskning till samhällsnytta
--

Forskning inom energi- och klimatområdet kan generera lösningar som adresserar flera stora samhällsutmaningar. Energimyndigheten trycker i sin rapport³ på att en förutsättning för att klara energiomställningen är samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor, och att det krävs mer ”systemövergripande angreppssätt”. Detta i sin tur kräver förmåga att hantera forskningsresultat, data och andra immateriella tillgångar på ett adekvat sätt. Vid öppen innovation, innovationsupphandling eller liknande samarbetsformer behöver därför finnas kunskap och rutiner på plats för hantering av de immateriella tillgångar som tillförs projektet av olika aktörer, och de som uppstår som resultat av samarbetet. Tydlighet om vem som äger rätten till vad, och under vilka former tillgångar får användas, är avgörande för att ingående parter ska känna ömsesidig tillit. Likaså är kontroll över immateriella tillgångar (genom immateriella rättigheter, avtal, informations- och cybersäkerhet etc.) en förutsättning för fortsatt kommersialisering eller annat värdeskapande.

PRV ser tyvärr bristande förståelse hos såväl universitet, forskningsinstitut, myndigheter och små och medelstora företag, vilket leder till att stora värden går förlorade. (Stora företag har i regel högre kunskap, men vittnar om svårigheter i samverkansprojekt pga. bristande kunskap och rutiner hos samarbetsparter.) En satsning bör därför göras för att höja förmågan att hantera immateriella tillgångar i samverkansprojekt för att forskningen ska kunna leda till tillämpning och avsedd samhällsnytta.

---

³ Strategisk prioritering inom energiforskning och innovation - Energimyndighetens FOI för en hållbar omställning 2025-2028.
<https://www.energimyndigheten.se/4aa7e7/globalassets/forskning--innovation/sa-har-arbetar-vi-med-forskningsfinansiering/strategisk-prioritering-inom-energiforskning-och-innovation---energimyndighetens-foi-for-en-hallbar-omstallning-2023-10-31.pdf>

PRV instämmer vidare i Energimyndighetens slutsats att det är *”viktigt att erbjuda incitament för framgångsrika forskare och entreprenörer att omsätta kunskap och idéer till nya innovativa företag som ger kraft till energiomställningen”*.³

Konkreta åtgärder föreslås i PRV:s inspel till regeringens forsknings- och innovationspolitik under rubrikerna *”Öka nyttiggörandet av svensk forskning”* samt *”Höj kunskapen och kompetensen om strategisk hantering av svensk forskning och innovation”*.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck efter föredragning av Martin Lidén, senior policyrådgivare. Vid ärendets slutliga beredning har även deltagit Magnus Ahlgren, chefsjurist, Margareta Ternell, chef för Marknads- och kommunikationsavdelningen, Charlott Galant, strategisk samordnare och Christin Wendel, strategisk samordnare.

Peter Strömbäck

Martin Lidén